

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Ģimenes Lietas Un Mantojums](#) > [Vecāku Atbildība – Bērna Aizgādība Un Saziņas Tiesības](#) Spain

Vecāku atbildība – bērna aizgādība un saziņas tiesības

Saturu nodrošina

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

1 Kāda ir juridiskā termina „vecāku atbildība” praktiskā nozīme? Kādas tiesības un pienākumus personai uzliek vecāku atbildība?

Spānijas tiesību aktos vecāku atbildību parasti dēvē par “*patria potestad*” (vecāku vara, aizgādība). Tā ietver personu, parasti vecāku vai juridisku personu, kam ar likumu vai tiesas lēmumu uzticēta nepilngadīgā bērna un viņa īpašumu aizsardzība, tiesības un pienākumus.

Vecāku atbildība vienmēr jāīsteno bērnu labā, atbilstoši to personībai, un respektējot viņu fizisko un psiholoģisko integritāti. Tā ietver šādus pienākumus un tiesības:

1. bērnu pieskatīšanu, laika pavadīšanu kopā ar viņiem, viņu ēdināšanu, izglītošanu un vispusīgas bērnu izglītošanas nodrošināšanu;
2. bērnu pārstāvēšanu un viņu īpašuma pārvaldīšanu;
3. Lēmuma pieņemšanu par bērna pastāvīgo dzīvesvietu, to var mainīt tikai ar abu vecāku piekrišanu vai, ja abi nevar vienoties – ar tiesas atļauju.

2 Kam parasti tiek piešķirta vecāku atbildība par bērnu?

Vecākiem ir vecāku atbildība par nepilngadīgajiem bērniem.

Ja vecāki dzīvo atšķirti, šķiras vai nedzīvo kopā, visas tiesības un pienākumi attiecībā uz nepilngadīgajiem bērniem saistībā ar viņiem un viņu īpašumu ir abiem vecākiem, izņemot ārkārtas gadījumus.

Ja vecāki nedzīvo kopā, vecāku atbildību īsteno vecāks, pie kura bērns dzīvo. Tomēr, saņemot iesniegumu no otra vecāka, kurā norādīti pamatoti iemesli, tiesa bērna interesēs var noteikt vecāku atbildību, kas viņam(-ai) jāīsteno kopā ar otru vecāku, vai arī starp māti un tēvu var sadalīt funkcijas, kas raksturīgas vecāku atbildības īstenošanā.

3 Vai vecāku vietā var iecelt citu personu, ja vecāki nespēj vai nevēlas uzņemties vecāku atbildību par savu bērnu?

Spānijas tiesību aktos ir noteikts, ka gadījumos, kad vecāki neveic tiesību aktos noteiktos aizsardzības pienākumus attiecībā uz nepilngadīgo bērnu aprūpi vai arī neveic tos pienācīgi, var iecelt citus radniekus, personas vai iestādes, kas tiesas uzraudzībā īsteno aizgādību pār nepilngadīgajiem bērniem.

4 Kā tiek risināts jautājums par vecāku turpmāko atbildību, ja vecāku laulība tiek šķirta vai ja vecāki vairs nedzīvo kopā?

Ja vecāki ir šķīrušies vai dzīvo šķirti, aizgādību var noteikt:

- pēc vecāku lūguma – regulējuma vienošanās dokumentā (*convenio regulado*), ko apstiprina tiesa;
- ar tiesas nolēmumu tiesvedībā pēc sacīkstes principa.

Aizgādību kā nepilngadīgu bērnu aizsardzības institūtu īsteno abi vecāki.

Nepilngadīgo bērnu aprūpes un aizgādības kārtība ir šāda.

- Piešķirot aizgādības tiesības tikai vienam no vecākiem. Saskarsmes kārtību parasti nosaka attiecībā uz to no vecākiem, kurš neīsteno aizgādību.
- Kopīga aizgādība, nosakot konkrētus periodus, kuros nepilngadīgie bērni ir pie viena vai otra no vecākiem.
- Ārkārtas gadījumos, kad to nosaka apstākļi, un bērna interesēs tiesa var izdod nolēmumu par aizgādības un aprūpes tiesību piešķiršanu citai personai – pēc vecāku pašu ieteikuma vai saskaņā ar tiešu tiesas lēmumu.

Ja par nepilngadīgā bērna aprūpi ir atbildīga iestāde, šis stāvoklis tiek saglabāts un aizgādība netiek piešķirta nevienam no vecākiem.

Aizgādības īpašā sistēma tiek izņemta katrā gadījumā atsevišķi, ņemot vērā nepilngadīgā bērna intereses.

5 Ja vecāki noslēdz vienošanos par vecāku atbildību, kādas formalitātes ir jāievēro, lai šī vienošanās būtu juridiski saistoša?

Vecākiem, kuri vienojas jautājumos par aizgādību, jāiesniedz parakstīta regulējuma vienošanās, kurā ir ietverti visi punkti, par kuriem abas puses ir vienojušās. Papildus citiem pasākumiem, tajā ir skaidri jāizklāsta turpmāk minētais:

- nepilngadīgā bērna aprūpe un aizgādība;
- saskarsmes ar vecākiem kārtība;
- aizgādības īstenošana;
- ģimenes mājokļa izmantošana;
- uzturlīdzekļi nepilngadīgajam bērnam.

Regulējuma vienošanās iesniedzama kopā ar iesniegumu attiecīgajai pirmās instances tiesai. Vecāki šo vienošanos apstiprina tiesā. Nepilngadīgie bērni tiek uzklauti tiesā, ja to uzskata par nepieciešamu *ex officio* ietvaros vai ja to pieprasa prokurors, puses, tiesas tehniskās grupas locekļi vai pats nepilngadīgais. Pēc prokurora atzinuma saņemšanas tiesnesis novērtē vienošanos.

Ja vien vienošanās nekaitē bērniem, tiesnesis apstiprina laulāto pieņemtās vienošanās, lai reglamentētu laulības atzīšanas par neesošu, laulāto atšķiršanas vai laulības šķiršanas sekas. Ja puses ierosina saskarsmes un saziņas kārtību starp mazbērniem un vecvecākiem, tiesnesis to var apstiprināt pēc tam, kad ir uzklauti vecvecāki, un viņi ir devuši savu piekrišanu.

Vienošanos var noraidīt tikai ar lēmumu, kurā norādīti iemesli. Tādā gadījumā, ja piemērojams, laulātie iesniedz jaunu priekšlikumu apstiprināšanai tiesnesim.

6 Kādi ir alternatīvie konflikta ārpus tiesas risināšanas līdzekļi, ja vecāki nevar vienoties par vecāku atbildības jautājumu?

Mediācija ģimenes lietās ir labākā alternatīva tiesas nolēmumam, lai starp pusēm panāktu vienošanos.

Lai jebkura vienošanās stātos spēkā, tā vienmēr jāapstiprina ar tiesas nolēmumu.

7 Kādus jautājumus attiecībā uz bērnu var izlemt tiesnesis, ja vecāki iesniedz lietu tiesā?

Tiesas nolēmumā tiesnesis par turpmāk norādītajiem jautājumiem vienmēr lemj nepilngadīgo bērnu interesēs (pēc iespējas izvairoties no brāļu un māsu atšķiršanas, turklāt uzklusot bērnus, ja viņi ir spriestspējīgi):

- pasākumi attiecībā uz aizgādību un aprūpi, kas piešķirta vienam vai abiem vecākiem, un izglītību;
- saskarsmes kārtība starp vecākiem, norādot laiku, metodi un vietu, kad vecāki var sazināties ar saviem bērniem un pavadīt laiku kopā ar viņiem;
- izņēmuma kārtā saskarsmes tiesības var tikt ierobežotas vai pārtrauktas, ja rodas nopietni apstākļi vai ja viens no vecākiem būtiski un atkārtoti nepilda savus pienākumus;
- atbildības noteikšana, un, ja tas nepieciešami un ir piemēroti bērniem – pilnīgas vai daļējas šādas aizgādības piešķiršana vienam no vecākiem, tostarp šādas aizgādības atņemšana, ja ir pamatots iemesls;
- uzturlīdzekļi, kas katram no vecākiem jāmaksā bērna vajadzību apmierināšanai, ņemot vērā viņu ekonomisko situāciju un pieņemot nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu uzturēšanu;
- ģimenes mājokļa izmantošanas tiesību piešķiršana un kārtība kopīgi lietoto lietu izmantošanai gadījumos, kad starp vecākiem nav vienošanās, dodot priekšroku tam vecākam, kuram ir aizgādības tiesības pār nepilngadīgajiem bērniem.

8 Ja tiesa nolemj nodot bērnu viena vecāka atsevišķā aizgādībā, vai tas nozīmē, ka viens no vecākiem var izlemt visus jautājumus attiecībā uz bērnu, iepriekš nekonsultējoties ar otru vecāku?

Parasti vecāku atbildību īsteno abi vecāki. Tāpēc abiem vecākiem ir kopīgas tiesības lemt un risināt visus jautājumus, kas attiecas uz nepilngadīgo, pat ja aizgādība ir piešķirta tikai vienam no viņiem.

Ja starp vecākiem rodas nesaskaņas par lēmumiem, ko var pieņemt vai vajadzētu pieņemt attiecībā uz nepilngadīgiem bērniem, piemēram, saistībā ar izglītības un audzināšanas jautājumiem (izvēloties skolas vai ārpuskolas nodarbības), veselības aprūpi (izraugoties ārstu), personīgiem jautājumiem (vārda izvēle vai reliģiskās izglītības izvēle), vai izvēloties vietu vai valsti, kurā nepilngadīgie bērni dzīvo utt., gadījumā, ja savstarpēja vienošanās nav iespējama, viens no vecākiem var vērsties tiesā, lai strīdu atrisinātu.

Pēc vecāku un bērna (ja bērns ir spriestspējīgs) uzklusīšanas tiesnesis piešķir lēmuma pieņemšanas pilnvaras vienam no vecākiem. Ja nesaskaņas atkārtojas vai rodas kādu citu iemeslu dēļ, kas būtiski kavē vecāku atbildības īstenošanu, tiesnesis var piešķirt lēmumu pieņemšanas pilnvaras pilnīgi vai daļēji vienam no vecākiem vai sadalīt šīs funkcijas starp viņiem. Visi šie pasākumi var tikt pieņemti ne ilgāk kā uz diviem gadiem.

9 Ja tiesa nolemj nodot bērnu abu vecāku kopējā aizgādībā, ko tas nozīmē praktiski?

Ja aizgādība pār nepilngadīgajiem bērniem tiek piešķirta kopīgi abiem vecākiem, praksē nepilngadīgā bērna ikdienas aprūpi un tiešo uzraudzību uzņemas katrs no vecākiem iepriekš noteiktos laikposmos. Kopīgas aizgādības kārtība var atšķirties; parasti bērns uz maiņām uzturas pie katra no vecākiem vienu nedēļu vai arī tiek dalītas nedēļas dienas un bērns uz maiņām uzturas pie katra no vecākiem nedēļas nogalē.

Visi brīvdienų periodi tiek sadalīti starp abiem vecākiem.

10 Kurā tiesā vai iestādē ir jāvērtējas ar iesniegumu par vecāku atbildību? Kādas formalitātes ir jāievēro un kādi dokumenti jāpievieno iesniegumam?

Laulības lietu tiesvedībā par laulāto atšķiršanu vai laulības šķiršanu pēc savstarpējas vienošanās kompetentā tiesa ir pirmās instances tiesa, kuras jurisdikcijā atrodas laulāto pēdējais kopīgais mājoklis vai viena no prasītājiem mājoklis.

Laulības lietu tiesvedībā pēc sacīkstes principa kompetentā tiesa ir pirmās instances tiesa atbilstoši laulāto

kopējai dzīvesvietai, bet, ja laulātie dzīvo dažādos tiesu apgabalos, prasītājs var izvēlēties starp tiesu, kuras piekritībā atrodas laulāto pēdējais kopīgais mājoklis, vai tiesu, kuras piekritībā atrodas atbildētāja dzīvesvieta.

Personas, kurām nav pastāvīgas adrese vai dzīvesvietas, pēc prasītāja izvēles var iesūdzēt tiesā vietā, kurā šīs personas faktiski uzturas vai to pēdējā uzturēšanās vietā; ja piekritību šādi nevar noteikt, nosaka, ka piekritība ir prasītāja dzīvesvietas vietā.

Tiesvedībā, kas attiecas tikai uz nepilngadīgu bērnu aprūpi, aizgādību un uzturēšanu, ja bērnu vecāki nav precējušies viens ar otru, pirmās instances tiesa ir tiesa, kuras jurisdikcijā atrodas pēdējā kopīgā vecāku dzīvesvieta. Ja viņi dzīvo dažādos tiesu apgabalos, prasītājs var izvēlēties starp tiesu atbilstoši atbildētāja dzīvesvietai vai nepilngadīgā bērna dzīvesvietai.

Pieteikumam jāpievieno laulības apliecība un, vajadzības gadījumā, bērnu dzimšanas apliecības, kā arī dokumenti, kas pamato laulātā tiesības. Ja tiek pieprasīti mantas dalīšanas pasākumi, prasītājam jāiesniedz dokumenti, kas ļauj izvērtēt laulāto un, attiecīgā gadījumā, bērnu finansiālo situāciju, piemēram, nodokļu deklarācijas, algas aprēķini, konta izraksti, īpašumu apliecinoši dokumenti vai reģistrācijas apliecības.

11 Kāda kārtība ir jāievēro šajos gadījumos? Vai ir iespējams lietu risināt paātrinātā kārtībā?

Procedūras, ko piemēro šādos gadījumos, ir šādas.

Gadījumos, kad starp pusēm pastāv vienošanās, piemēro savstarpējās vienošanās procedūru, kas noteikta Civilprocesa likuma (*Ley de Enjuiciamiento Civil*) 777. pantā, par laulāto atšķiršanu, laulības šķiršanu un pieņemtajiem galīgajiem pasākumiem attiecībā uz nepilngadīgu bērnu aprūpi, aizgādību un uzturēšanu, ja laulība nepastāv.

Ja pušu starpā nav vienošanās, tad tiesvedību pēc sacīkstes principa regulē Civilprocesa likuma 770. un 774. pants, kas ir piemērojams arī ģimenes tiesvedībai un tiesvedībai attiecībā uz nepilngadīgajiem bērniem, ja vecāki nav savā starpā precējušies.

Steidzamos gadījumos var pieprasīt pasākumu pieņemšanu saskaņā ar šādām procedūrām.

Pagaidu pasākumi pirms prasības atzīt laulību par neesošu, par atšķiršanu, laulības šķiršanu iesniegšanas vai tiesvedībā par aprūpi un aizgādību pār nepilngadīgajiem bērniem un to uzturēšanu. To regulē Civilprocesa likuma 771. un 772. pants.

Ir skaidri noteikts, ka, ja ir pamatoti nepieciešama steidzama rīcība, pasākumus var pieņemt nekavējoties tajā pašā dienā un to iemeslu dēļ, kas minēti Civilt kodeksa (*Código Civil*) 102. pantā.

Pagaidu pasākumus, kas izriet no prasības pieteikuma laulības lietu tiesvedībā vai tiesvedībā, kura attiecas uz nepilngadīgajiem bērniem, piemēro tāpat kā iepriekš minētajos gadījumos. Tas ir paredzēts Civilprocesa likuma 773. pantā.

12 Vai ir iespējams saņemt juridisku palīdzību, lai segtu tiesas izdevumus?

Pilnīgu vai daļēju juridisko palīdzību var saņemt ar nosacījumu, ka tiek sniegti pierādījumi un ir izpildītas prasības par tiesībām uz juridisko palīdzību atbilstoši Likumam par juridisko palīdzību (*Ley de Asistencia Jurídica Gratuita*). (Sk. "[Juridiskā palīdzība – Spānija](#)").

13 Vai lēmumu par vecāku atbildību ir iespējams pārsūdzēt?

Lai uzzinātu, kurus nolēmumus var pārsūdzēt, ir jānoskaidro visi iespējamie nolēmumi, kas attiecas uz lietām par vecāku atbildību, proti:

- visus nolēmumus, kas pieņemti tiesvedībā pēc sacīkstes principa, var pārsūdzēt provinces tiesā;
- lēmumus, kas pieņemti savstarpējās vienošanās procesā, provinces tiesā var pārsūdzēt tikai tad, kad ir panākta vienošanās par pasākumu, kas atšķiras no regulējuma vienošanās.

Likums neparedz regresa tiesības pret lēmumiem par iepriekšējiem pagaidu pasākumiem vai pagaidu pasākumiem, vai lēmumiem par vecāku atbildības īstenošanu.

14 Dažos gadījumos varbūt ir jāvēršas tiesā vai citā iestādē, lai panāktu, ka lēmums par vecāku atbildību tiek izpildīts. Kāda kārtība ir jāievēro šādos gadījumos?

Gadījumos, kad tiesas nolēmumi par vecāku atbildību netiek izpildīti labprātīgi, var iesniegt pieteikumu pirmās instances tiesā, kas nolēmumus pieņēmusi, iesniedzot lūgumu par tā pasākuma vai pasākumu piespiedu izpildi, kuri netiek pildīti.

Jānorāda spriedums vai lēmums, kura izpilde tiek pieprasīta, un arī persona, no kuras jāpanāk piespiedu izpilde.

15 Kas man jā dara, lai panāktu, ka šajā dalībvalstī tiek atzīts un izpildīts lēmums par vecāku atbildību, ko ir pieņēmusi citas dalībvalsts tiesa?

Lēmumi, kas pieņemti kādā dalībvalstī par vecāku atbildības īstenošanu laulības lietu tiesvedībā saistībā ar minētajās attiecībās dzimušu bērnu un kas bija izpildāmi minētajā dalībvalstī un ir paziņoti, saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 2201/2003 (2003. gada 27. novembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību Spānijā tiks atzīti pēc jebkuras ieinteresētās puses lūguma un bez papildu tiesvedības. Šī regula attiecas uz lēmumiem, kas pieņemti uzsāktās tiesvedībās, uz oficiāli sastādītiem vai reģistrētiem publiskiem dokumentiem un uz līgumiem, kas kļuvuši izpildāmi dalībvalstī, kurā tie tika noslēgti līdz 2022. gada 1. augustam. Pēc minētā datuma tiks piemērota 2019. gada 25. jūnija Regula (ES) 2019/1111.

Lai pieprasītu izpildi, izpildes pieprasījums ir jāiesniedz tiesai vietā, kur atrodas nepilngadīgais un kur tiek pieprasīta izpilde. Pieprasījumam ir jāpievieno tā lēmuma kopija, kura izpilde tiek prasīta, un tam ir jāatbilst visām prasībām, lai noteiktu tā autentiskumu atbilstoši standartizētajai veidlapai, kas sniegta V pielikumā. Ir nepieciešams jurists un likumīgs pārstāvis.

16 Kurā šīs dalībvalsts tiesā ir jāvēršas, lai apstrīdētu lēmuma atzīšanu un izpildi vecāku atbildības lietā, ja lēmumu ir pieņēmusi citas dalībvalsts tiesa? Kāda procedūra ir piemērojama šādos gadījumos?

Lai Spānijā iebilstu pret tāda lēmuma par vecāku atbildību atzīšanu, ko pieņēmusi kāda cita dalībvalsts, attiecīgajai pusei jāvēršas pirmās instances tiesā, kurā ir iesniegts pieprasījums par atzīšanu, un jānorāda, ka pastāv kāds no neatzīšanas iemesliem, kas paredzēti Regulā (EK) Nr. 2201/2003, un pēc attiecīgā laikposma – kas atzīti saskaņā ar Regulu Nr. 2019/1111.

Iemesli, uz kuriem šobrīd var atsaukties, ir šādi:

- a) ja šāda atzīšana, ņemot vērā bērna intereses, ir kļūdi pretrunā tās dalībvalsts sabiedriskajai kārtībai, kurā atsaucas uz atzīšanu;
- b) gadījumos, kad tas pieņemts aizmuguriski – ja attiecīgajai personai dokuments, uz kura pamata ierosināta lieta, vai līdzvērtīgs dokuments nav noteiktā kārtā izsniegts pietiekami laicīgi, lai šī persona varētu sev nodrošināt aizstāvību, ja vien nav konstatējams, ka minētā persona ir nepārprotami piekritusi lēmumam;
- c) pēc jebkuras tādas personas pieteikuma, kas uzstāj, ka ar lēmumu tiek pārkāpta tās vecāku atbildība, ja tas pieņemts, nedodot šai personai iespēju tikt uzklaustītai
- d) ja un ciktāl tas ir nesavienojams ar vēlāku lēmumu par vecāku atbildību, kas pieņemts dalībvalstī, kurā atsaucas uz atzīšanu;
- e) ja un ciktāl tas ir nesavienojams ar vēlāku lēmumu par vecāku atbildību, kas pieņemts citā dalībvalstī vai trešā valstī, kurā bērnam ir pastāvīga dzīvesvieta, ar noteikumu, ka vēlākais lēmums atbilst nosacījumiem tā atzīšanai dalībvalstī, kurā atsaucas uz atzīšanu; vai

f) ja nav ievērota 82. pantā noteiktā procedūra.

17 Kādus tiesību aktus piemēro tiesa, izskatot lietu par vecāku atbildību, ja bērns vai lietā iesaistītās puses nedzīvo šajā dalībvalstī vai ja tiem ir dažādas valstspiederības?

Jāpiemēro ir tie likumi, kas ir spējā nepilngadīgā bērna pastāvīgajā dzīvesvietā saskaņā ar 1996. gada Hāgas konvenciju par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, atzišanu, izpildi un sadarbību attiecībā uz vecāku atbildību un bērnu aizsardzības pasākumiem.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Your Europe](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

■ Lapa atjaunināta: 13/03/2026

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.